

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 12 Aralık 2023
Sayı: 302

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

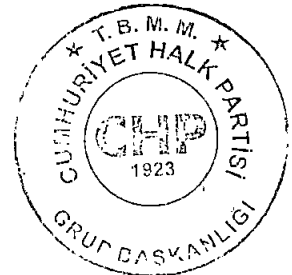
Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim. 12.12.2023

TM

Oğuz Kaan SALICI
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 14-12-2023	Esas No: 2/1866

17

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK. LİĞİ
12 Aralık 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
12 Aralık 2023
No: 1340772

GENEL GEREKÇE

Yedi iklim ve dört mevsimin aynı anda yaşanabildiği zengin coğrafyaya sahip bir ülkeyiz. Ancak bu güzel coğrafya beraberinde birtakım zorlukları da getirmektedir. Aynı ilin farklı ilçelerinde bile sosyoloji, mikro klima iklim, ekonomik yapı, ulaşım ve altyapı imkanları çok büyük değişkenlikler gösterebilmektedir.

Ülkemizde yerel ve bölgesel kalkınmayı teşvik edip, karar alma süreçlerine yerinde çözümler geliştirmek ve birden fazla mülki idarenin birbiri ile entegre şekilde gelişimini teşvik etmek için farklı idari yapılar oluşturulmuştur.

Anayasanın 166'ncı maddesinde *"Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak"* Devlete bir "görev" olarak verilmiştir.

Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabileceği ise Anayasanın 126'ncı maddesinde düzenlenmiştir. Anayasada verilen bu görevi gerçekleştirmek için kurulan yapıların en başında Kalkınma Ajansları ve Kalkınma İdaresi Başkanlıkları gelmektedir. Gerek Kalkınma ajansları gerekse Kalkınma İdaresi Başkanlıkları, hizmet ettikleri il veya bölgelere katma değer sağlamışlardır. Ancak süreç içinde elde edilen tecrübelerden anlaşılmıştır ki; bu tür idari yapılardan daha fazla katma değer sağlamak için mevcut yapıda, yerel ihtiyaçlara hızlı cevap verebilecek ve sonuç odaklı reform ve düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Van ilimizin sahip olduğu jeostratejik konumu itibari ile diğer bölgesel kalkınma merkezleri arasında önemli farklar bulunmaktadır. İlk olarak, Van ili sınır ticareti bağlamında Türkiye'nin önemli merkezlerinden biridir. Kalkınma İdaresi Başkanlıkları içinde (Konya, Giresun, Erzurum) sınır ticaretinin yapıldığı tek ildir. İkinci olarak, Van Gölü ve havzasının kendi hinterlandının sosyoekonomik, ulaşım imkanları oldukça farklıdır. Halen faaliyet gösteren bölge esaslı kuruluşlar ve iller incelendiğinde bu durum açık şekilde ortaya çıkacaktır. Gerek hizmet sağlayıcısı kamu idaresi gerekse de hizmetten yararlanan gerçek ve tüzel kişi bireyler açısından, hizmet merkezi ile hizmeti alanlar arasında en az maliyet ile hizmet sunumunun gerçekleştirilmesi gerektiği tartışmasızdır. Mevcut durumda Doğu Anadolu Bölgesel Kalkınma İdaresi merkezinin bulunduğu Erzurum ile Kalkınma idaresine bağlı Hakkari il ve ilçeleri arasında ulaşımın zorluk derecesi özellikle kış şartlarında tüm kamuoyunun bilgisi dahilindedir. Bu nedenle Anayasanın 126'ncı maddesinde belirtilen "verim ve uyum sağlamak" kriteri açısından Van merkezli yeni bir bölgesel kalkınma idaresine acil olarak ihtiyaç duyulmaktadır. Örnek olarak Kalkınma İdareleri ile bu idarelere bağlı en uzak illere ait örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

- Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi merkezi GİRESUN
GİRESUN - TOKAT arası toplam 280 kilometredir. İki konum arasındaki otobüs yolculuğu yaklaşık 7 saat 30 dakika sürmektedir
- Doğu Anadolu Projesi Kalkınma İdaresi merkezi ERZURUM
HAKKARİ -ERZURUM arası toplam 620 kilometredir. İki konum arasındaki otobüs yolculuğu yaklaşık 10 saat 30 dakika sürmektedir.

- Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi merkezi KONYA
YOZGAT – KONYA arası toplam 370 kilometredir. İki konum arasındaki otobüs yolculuğu yaklaşık 6 saat 30 dakika sürmektedir.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi merkezi Şanlıurfa
ŞIRNAK – ŞANLIURFA arası toplam 370 kilometredir. İki konum arasındaki otobüs yolculuğu 6 saat sürmektedir.

Yukarıdaki verilerden de açıkça görülmektedir ki, Doğu Anadolu Projesi Kalkınma İdaresi Başkanlığının yeniden yapılandırılması gereklidir.

Daha öncede belirtildiği üzere; benzer görevler ifa eden Kalkınma Ajansları ile Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlıkları arasında coğrafi bir bütünlük sağlayarak uyum ve verimlilik temin edilmesi de bir gerekliliktir. Aşağıda bu kurumların kapsadığı iller gösterilmiştir.

BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIKLARI VE BAĞLI İLLER

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı - Şanlıurfa (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak)

Doğu Anadolu Kalkınma İdaresi Başkanlığı - Erzurum (Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Van, Sivas)

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı - Giresun (Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Trabzon, Tokat, Amasya, Çorum)

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı - Konya (Aksaray, Karaman, Konya, Niğde, Nevşehir, Yozgat, Kırıkkale, Kırşehir)

KALKINMA AJANSLARI VE BAĞLI İLLER

SERKA: Serhat Kalkınma Ajansı (Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı)

DAKA: Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (Van, Bitlis, Hakkari, Muş)

DİKA: Dicle Kalkınma Ajansı (Mardin, Batman, Siirt, Şırnak)

KUDAKA: Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (Erzurum, Erzincan, Bayburt)

DOKA: Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize)

OKA: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (Samsun, Amasya, Çorum, Tokat)

AHİKA: Ahiler Kalkınma Ajansı (Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir, Niğde)

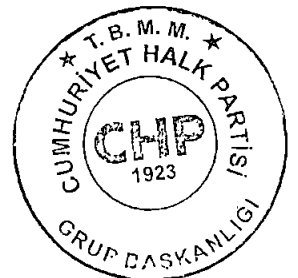
MEVLANA: Mevlana Kalkınma Ajansı (Konya, Karaman)

ORAN: Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (Kayseri, Yozgat, Sivas)

İPEKYOLU: İpekyolu Kalkınma Ajansı (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)

FIRAT: Fırat Kalkınma Ajansı (Malatya, Bingöl, Elazığ, Tunceli)

KARACADAĞ: Karacadağ Kalkınma Ajansı (Diyarbakır, Şanlıurfa)

Bölge Kalkınma İdaresi ve Kalkınma Ajansları aynı anda görülecek olursa Doğu Anadolu Bölge Kalkınma İdaresine bağlı olan illerde 5 adet Kalkınma Ajansının faaliyette olduğu net olarak görülecektir.

Oysaki

- Doğu Karadeniz Projesi Kalkınma İdaresi içinde 2 (iki) adet Kalkınma Ajansı,
- Konya Ovası Projesi Kalkınma İdaresi içinde 3 (üç) adet Kalkınma Ajansı,
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı içerisinde 3 (üç) adet Kalkınma ajansı,
- Doğu Anadolu Projesi Kalkınma İdaresi Başkanlığı içerisinde 5 (beş) adet Kalkınma Ajansı,

bulunmaktadır.

Yukarıdaki verilerden de açıkça anlaşılmaktadır ki; Doğu Anadolu Projesi Kalkınma İdaresi Başkanlığının Anayasanın öngördüğü “uyum” ve “verim” kriterleri açısından yeniden organize edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

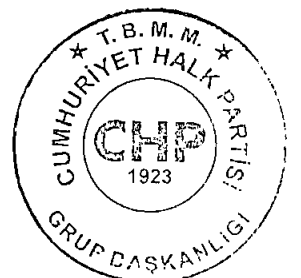
Kalkınma Ajansı ile uyumluluk sağlanması açısından Van Gölü Havzasını kapsayacak yeni bir Kalkınma İdaresi başkanlığına gereklilik olduğu açıkça görülmektedir.

Diğer taraftan TRB 2 olarak adlandırılan bölgede bulunan Van, Bitlis, Muş ve Hakkari illeri aynı zamanda Türkiye'nin en yoksul bölgeleri arasındadır. Dolayısıyla ekonomik kalkınma alanında da özel düzenleme ve regülasyonlara ihtiyacın en yüksek olduğu bölge TRB2 illeridir. Mevcut durumda DAP sorumluluğunda bulunan il sayısı 14 olup bu sayı bölgeye bağlı illerin coğrafi durumu, merkeze yakınlığı, iklim, sosyoloji, ekonomik panorama ve illerin birbiri ile olan ticaret ilişkileri dikkate alındığında illerin bir yönetilebilme sorunu olduğu açıktır.

Açıklanan gerekçeler ile halen

- Doğu Anadolu Kalkınma İdaresi Başkanlığı altında bulunan VAN, HAKKARİ, BİTLİS, MUŞ, AĞRI illeri ile
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı altında bulunan SİİRT ve ŞIRNAK illerini

içeren VAN merkezli Van Gölü Havzası Projesi Kalkınma İdaresi Başkanlığının kuruması teklif edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin adı Van Gölü Havzası Bölge Kalkınma İdaresi de eklenerek değiştirilmektedir.

MADDE 2: Van Gölü Havzası Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının kurulması amaçlanmaktadır.

MADDE 3: Van Gölü Havzası Projesinin de hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

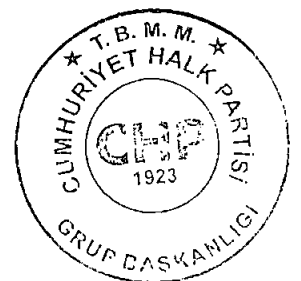
MADDE 4: Kurulması öngörülen Van Gölü Havzası Projesi Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlığında çalışacak kamu görevlilerine ilişkin kadrolar ihdas edilmektedir.

MADDE 5: 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli ve Başkanlıkların merkezleri ve kapsadığı illeri düzenleyen cetvel Van Gölü Havzası Projesi Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlığını da içerecek şekilde yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 6: "Siirt" ve "Şırnak" illerinin Van Gölü Havzası Projesi Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlığı kapsamına alınması nedeniyle 27.10.1989 tarihli ve 388 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 7: Yürürlük maddesidir.

MADDE 8: Yürütme maddesidir.

**BAZI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1: 3/6/2011 tarihli ve 642 sayılı Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin adı "Doğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi, Konya Ovası Projesi ve Van Gölü Havzası Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2: 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve Konya Ovası Projesinin" ibaresi ", Konya Ovası Projesi ve Van Gölü Havzası Projesinin" olarak değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

"d) Van Gölü Havzası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi"

MADDE 3: 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ve Konya Ovası Projesine" ibaresi ", Konya Ovası Projesi ve Van Gölü Havzası Projesine" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4: Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmiştir.

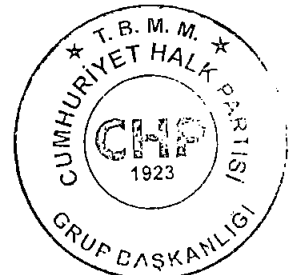
MADDE 5: 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvel aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(I) SAYILI CETVEL		
BAŞKANLIKLARIN MERKEZLERİ VE KAPSADIĞI İLLER		
BAŞKANLIK ADI	MERKEZ	KAPSADIĞI İLLER
1. Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	Erzurum	Ardahan, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Iğdır, Kars, Malatya, Tunceli
2. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	Giresun	Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Trabzon
3. Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	Konya	Aksaray, Karaman, Konya, Niğde
4. Van Gölü Havzası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	Van	Ağrı, Bitlis, Hakkâri, Muş, Siirt, Şırnak, Van

MADDE 6: 27.10.1989 tarihli ve 388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Siirt" ve "Şırnak" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 7: Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8: Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

1 SAYILI LİSTE

KURUMU: VAN GÖLÜ HAVZASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Başkan	1	1
GİH	Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	Müdür	1	3
GİH	Müşavir	1	3
GİH	Uzman	1	1
GİH	Uzman	5	2
GİH	Uzman	9	8
GİH	Hukuk Müşaviri	1	1
GİH	Şef	4	1
GİH	Şef	5	1
GİH	Şef	7	1
GİH	Memur	5	2
GİH	Memur	6	2
GİH	Memur	9	2
GİH	Memur	9	2
GİH	Sekreter	7	1
GİH	Sekreter	11	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	2
TH	Mühendis	1	5
TH	Mühendis	3	5
TH	Mühendis	6	5
TH	Mühendis	8	5
TH	Mimar	1	2
TH	Şehir Plancısı	1	2
TH	Bölge Plancısı	1	1
TH	Jeolog	1	1
TH	Tekniker	1	2
TH	Teknisyen	5	3
		TOPLAM	70

